

“Jesús te pide una mirada que no se detenga en lo exterior, sino que vaya al corazón; una mirada que no juzgue, sino que acoja. Porque solo el amor cura la vida”.

(Papa Francisco)

SANTA TERESA JORNET I MENORCA

Fa pocs dies, l'església celebrava la memòria de Santa Teresa de Jesús Jornet i Ibars, canonitzada per Pau VI, el 1974, i declarada “patrona de l'ancianitat”, el 1977. Una santa gairebé desconeguda per la nostra gent, tot i que va exercir de jove la seva professió de mestra a l'escola pública de filletes de Ciutadella, en una etapa de discerniment de la seva vocació. La seva obra va tenir després una influència social i religiosa significativa. Interpel·lada per la nova realitat de desatenció que afectava les persones grans, va fer possible un futur de servei i va donar una agosarada resposta personal, seguida per moltes altres dones que s'hi van adherir.

El 18 de novembre de 1863 va arribar Teresa Jornet a Ciutadella. Tenia 20 anys. Aquell mateix mes va prendre possessió de l'escola pública de filletes de la ciutat com a mestra titular. Es va establir a la casa del carrer sant Onofre, n.21, a tocar de la muralla, que era la vivenda llogada per a la mestra, juntament amb tres companyes més. Una d'elles, Rosa Ibars Palau, tia de Teresa, es faria càrrec d'atendre a l'hospital els malalts i persones grans acollides. Tant l'escola de filletes com l'hospital ocupaven un espai en

Teresa Jornet

Foto: Germanetes dels Ancians Desamparats

l'antic convent de sant Agustí.

Val a dir que Teresa Jornet era nebodera del pare Francesc Palau, carmelita exclus-

trat, i formava part del grup de joves que aquest dirigia, orientant la vocació en una incipient congregació que havia trobat acollida a la diòcesi de Menorca. Aquella primera experiència de vida comunitària i de servei en l'àmbit educatiu i sanitari no va poder superar les dificultats sobrevingudes i va acabar en pocs mesos. El 29 de març de 1864 Teresa Jornet deixa l'escola i se'n va de Menorca.

L'estada, però, a la nostra Illa sembla que la posà en contacte directe per primera vegada amb la realitat de les persones grans mancades de suport familiar, que estaven acollides al convent de sant Agustí.

Teresa Jornet va seguir cercant la seva missió en l'església i en la societat i, deu anys més tard, el 1873, amb 30 anys, fa possible una nova congregació, les “Germanetes dels ancians abandonats”. Quan mor, als 54 anys, havia obert 103 centres a Espanya i Amèrica per atendre ancians abandonats a causa principalment de la industrialització i la incorporació de la dona al treball fora de la casa. Teresa Jornet, una dona clarivent, d'empenta i de generositat desbordant.

Josep Manguán Martínez

pensaments

El setembre anuncia la tardor que s'apropa cada dia.
(Miquel Martí i Pol)

Encara que és cert que l'estiu astronòmic no acabarà fins al dia 22 de setembre, tothom reconeix que, amb l'arribada d'aquest mes, aquesta estació plaent comença inexorablement a esvaïr-se. Cada dia el sol es pon més prest i la calor afluixa, recordant-nos que també l'estiu és caduc. Marca la fi d'un temps en què, momentàniament, cessen les obligacions laborals i se'ns ofereix la possibilitat de gaudir d'un merescut descans i de procurar-nos una necessària regeneració física i espiritual.

Un període que ens permet viure més intensament les trobades familiars i amb les amistats, en un entorn que propicia la cor-

SETEMBRE

“Tot té el seu moment i sota el cel hi ha un temps per a cada cosa”.
(Eclesiastès, 3, 1)

dialitat i els afectes recíprocs, i ens permet fer una aturada per tal de resituar-nos, agafar alè i recarregar les nostres energies per reprendre degudament el camí que Déu ens disposi. D'una forma progressiva, anirem recuperant la normalitat i les rutines que ens acompanyen en el nostre caminar quotidià i ens anirem adaptant als requeriments d'un nou curs, en les diverses activitats que ens ocupen.

Pot ser, en algun moment, ens envairà la nostàlgia d'un temps estimat en què hem experimentat la felicitat, evocant el gaudi d'uns

Toni Barber

records emotius i estimulants, que han deixat petjada en el nostre cor. Caldrà, però, que ens disposem a viure amb determinació, il·lusió i confiança l'aventura d'una nova primavera d'hivern, que ja s'albira.

Diego Dubón Pretus

Diumenge XXIII de Durant l'Any

Lectura del llibre del profeta Isaïes

35, 4-7a

Digau als cors alarmats: Sigueu valents, no tingueu por! Aquí teniu el vostre Déu que ve per fer justícia; la paga de Déu és aquí, és ell mateix qui us ve a salvar. Llavors es desclouran els ulls dels cecs i les orelles dels sords s'obriran; llavors el coix botarà com un cérvol i la llengua del mut cridarà de goig, perquè l'aigua ha brollat a l'estepa, han nascut torrents en el desert; les terres resseques ara són estanys, el país de la set és ple de fonts d'aigua.

Salm responsorial 145

R: **Alaba el Senyor, ànima meva.**

Lectura de la carta de sant Jaume

2, 1-5

Germans meus, vosaltres que creis en Jesucrist, el nostre Senyor gloriós, no heu de comprometre la vostra fe amb diferències entre les persones. Suposem que, mentre estau reunits, entra un home ben vestit i amb un anell d'or, i entra també un pobre mal vestit. Si us fixàveu primer en el que va ben vestit i li dèieu: "Segui aquí que estarà millor", però al pobre li dèieu: "Tu quedat dret o seu aquí, als meus peus", ¿no faríeu diferències entre vosaltres? ¿No seríeu homes que jutgen amb criteris dolents? Escoltau, germans meus estimats: ¿No sabeu que Déu ha escollit els pobres d'aquest món per fer-los rics en la fe i hereus del Regne que ell ha promès als qui l'estimen?

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

7, 31-37

En aquell temps Jesús tornà del territori de Tir pel camí de Sidón, i se n'anà cap a la mar de Galilea, passant pel territori de la Decàpolis. Li dugueren un sord, que a penes sabia parlar, i li demanaren que li imposàs les mans. Jesús se l'endugué tot sol, enfora de la gent, li posà els dits a les orelles, escopí i li tocà la llengua, aixecà els ulls al cel, sospirà i digué: "Efatà", que vol dir, "obre't." A l'instant se li obriren les orelles, la llengua se li deslligà i parlava perfectament. Jesús els prohibí que ho diguessin a ningú, però com més els ho prohibia, més o explicaven a tothom, i no se'n sabien avenir. Deien: "Tot ho ha fet bé: fa que els sords hi sentin i que els muts parlin."

Lectura del libro de Isaïes 35, 4-7a

Decid a los inquietos: «Sed fuertes, no temáis. ¡He aquí vuestro Dios! Llega el desquite, la retribución de Dios. Viene en persona y os salvará. Entonces se despegarán los ojos de los ciegos, los oídos de los sordos se abrirán; entonces saltará el cojo como un ciervo y cantará la lengua del mudo, porque han brotado aguas en el desierto y corrientes en la estepa. El páramo se convertirá en estanque, el suelo sediento en manantial».

Salm responsorial 145

R: **Alaba, alma mía, al Señor.**

Lectura de la carta del apòstol

Santiago

2, 1-5

Hermanos míos, no mezcléis la fe en nuestro Señor Jesucristo glorioso con la aceptación de personas. Suponed que en vuestra asamblea entra un hombre con sortija de oro y traje lujoso, y entra también un pobre con un traje mugriento; si vosotros atendéis al que lleva el traje de lujo y le decís: «Tú siéntate aquí cómodamente», y al pobre le decís: «Tú quédate ahí de pie» o «siéntate en el suelo, a mis pies», ¿no estás haciendo discriminaciones entre vosotros y convirtiéndoos en jueces de criterios inicuos? Escuchad, mis queridos hermanos: ¿caso no eligió Dios a los pobres según el mundo como ricos en la fe y herederos del Reino que prometió a los que lo aman?

Lectura del santo Evangelio

según san Marcos

7, 31-37

En aquel tiempo, dejando Jesús el territorio de Tiro, pasó por Sidón, camino del mar de Galilea, atravesando la Decápolis. Y le presentaron un sordo que, además, apenas podía hablar; y le piden que le imponga las manos. Él, apartándolo de la gente, a solas, le metió los dedos en los oídos y con la saliva le tocó la lengua. Y, mirando al cielo, suspiró y le dijo: «Efatá», (esto es: «ábrete»). Y al momento se le abrieron los oídos, se le soltó la traba de la lengua y hablaba correctamente. Él les mandó que no lo dijeran a nadie; pero, cuanto más se lo mandaba, con más insistencia lo proclamaban ellos. Y en el colmo del asombro decían: «Todo lo ha hecho bien; hace oír a los sordos y hablar a los mudos».

Déu parla i escolta, allibera i cura

Sembla que és sord i mut davant les coses que succeeixen. En canvi, la Bíblia, quasi a cada pàgina, ens transmet La Paraula i ens exhorta a escoltar-la. El Salm d'aquest diumenge expressa tota la sol·licitud atenta de Déu.

"Déu ja ens ha parlat pel seu Fill (He I, 1)... Per a ell, el Pare ens ha escoltat. Jesús mena el sordmut a part, per discreció sens dubte. ¿No seria per estar només per a ell, per a aquest home que té dificultat per comunicar-se? Mai es sabrà el que es van dir; Déu escolta les nostres pregàries més enllà de les nostres paraules i dels nostres embuts.

Jesús per curar aquest home fa més gestos que dir paraules; toca a aquell sord-mut pagà i açò el converteix en un impur. Jesús només diu "Efatà", una paraula aramea que significa "obre't".

Es tracta de gestos humans, de meravellosos gestos d'encarnació! Jesús conversa amb el llenguatge d'aquest home que només es podia expressar amb signes.

En Jesucrist, Déu parla el llenguatge dels homes. Els gestos salvadors del Salvador amb aquest sord-mut s'identifiquen amb el llenguatge sacramental amb què Déu salva i cura a través dels signes i de gestos humans.

L'evangeli d'avui ens ajuda a tenir consciència de les traves que ens afecten encara que no facem embuts, encara que parlem correctament: dificultats de comunicació, soledat afectiva, marginació social, pes de culpabilitats... El discapacitat de l'evangeli també podria evocar el nostre món supermediatitzat, però minuat per l'individualisme i el corporativisme.

¿No us sembla que esteim malalts de les orelles quan escoltam amb complaença estúpides i xafarderies per no escoltar una paraula de veritat i l'eco dels vertaders problemes o crits de socors?

Patim un estrany mutisme selectiu quan no callam en tractar-se temes superficials, o escabrosos, però fer el sord quan es tracta de denunciar la injustícia o dir una paraula de fe i d'encoratjament. Els qui som sords, d'una manera o d'una altra, necessitam algú que ens digui allò que parlen els altres, la Paraula...

Quan els cristians som sords a la Paraula de Déu, no podem fer altra cosa que embuts un testimoni inaudible o imperceptible... I açò ens compromet a tots: Parlar el llenguatge de Déu amb el llenguatge dels homes i conduir a tanta gent de fora fins a Jesús.

"Efatà", "obre't" és el missatge que ens ha de commoure d'aquest diumenge. Cristià, recorda't de l'efatà del teu baptisme!

Josep Sastre

La mariofanía de Lourdes

Esta denominación de mariofanía viene a ser uno de los muchos helenismos, o sea, palabras derivadas del griego que abundan en muchos idiomas. En este caso combinada con el nombre de María, equivale a una manifestación o aparición de la Virgen, de las que se han ido efectuando especialmente en circunstancias de crisis o dificultades que hayan afectado a la Iglesia y al mundo. Una de las más relevantes de estas apariciones marianas son las que en 1858 tuvo en Lourdes la niña Bernadette.

El Santo Padre Pío XII en su carta encíclica *Fulgens corona* relata lo acaecido y los frutos espirituales obtenidos: «La Santísima Virgen, vestida de blanco, cubierta con cándido manto y ceñida su

cintura de faja azul, se apareció con aspecto juvenil y afable en la cueva de Massabielle a una niña inocente y sencilla, a la que, como insistiera en saber el nombre de quien se le había dignado aparecer, ella con una suave sonrisa y alzando los ojos al cielo, respondió: “Yo soy la Inmaculada Concepción”. Bien entendieron esto, como era natural, los fieles, que en muchedumbres casi incontables, acudiendo de todas las partes en piadosas peregrinaciones a la gruta de Lourdes, reavivaron su fe, estimularon su piedad y se esforzaron por ajustar su vida a los preceptos de Cristo». 25 años después había en el Carmen de Mahón una capilla y cofradía de Ntra. Sra. de Lourdes y muchos menorquines han ido al santuario en Francia.

Agenda

✍ Festes de la Mare de Déu de Gràcia

Del dilluns dia 9 al diumenge dia 15 de setembre es celebrarà l'Octavari de la Mare de Déu de Gràcia, amb el res del rosari i missa a les 19 h. Hi participarà diàriament una parròquia diferent de Maó.

✍ Festival d'orgue a Ciutadella

Tots els concerts seran a les 20 h, a l'església del Socors.

-Dilluns 9 de setembre a càrrec d'Ulyana Popovych (orgue) i Joan Mesquida (clarinet).

-Dilluns 16 de setembre a càrrec d'Abraham Martínez (orgue) i Maria Camps (soprano).

Venda anticipada d'entrades al Museu Diocesà de dilluns a dissabte de les 10 a les 14.30 h, i a taquilla una hora abans del concert.

✍ Full Dominical curs 2024-25

A partir del diumenge 15 de setembre començarà l'edició del Full dominical de l'hivern amb nous continguts. Disponible cada setmana a les parròquies i a la pàgina web del Bisbat de Menorca. (bisbatdemenorca.org).

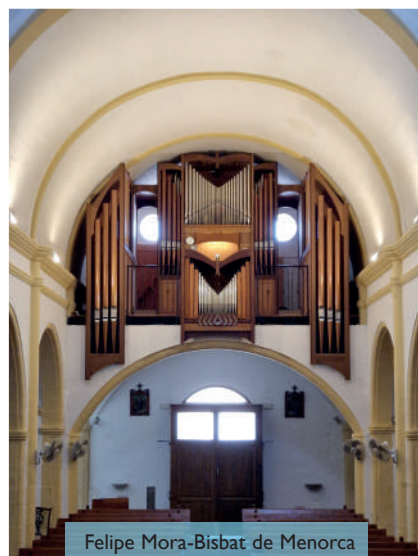
✍ Inscripcions per a la Catequesi

Del 16 al 21 de setembre estarà obert el termini d'inscripció per a la catequesi. Informeu-vos a la vostra parròquia.

✍ Temps de la Creació

Aquests dies els cristians esteim vivint el Temps de la Creació que culminarà el 4 d'octubre amb la festa de Sant Francesc d'Assís. Enguany el lema escollit és “*Esperançar i actuar amb la creació*”.

Migjorn estrena un renovat orgue amb més registres

Felipe Mora-Bisbat de Menorca

El 19 de juliol el bisbe Gerard va beneir el nou orgue de la parròquia de Sant Cristòfol des Migjorn Gran. L'acte també va incloure un concert a càrrec de l'organista Tomé Olives.

L'orgue, que els anys noranta del segle XX va començar a construir l'orguener Joan Bosco Andreu i que no s'havia acabat, ha estat objecte d'uns treballs a càrrec del constructor d'orgues Albert Blancafort, amb la incorporació d'un segon teclat per la qual cosa passa de tenir 12 registres i uns 250 tubs a tenir 25 registres i prop de 1.000 tubs. Al canal de Youtube del Bisbat de Menorca podeu veure un vídeo que vam preparar fa uns mesos sobre l'orgue de la parròquia de Sant Cristòfol.

Som Església enviada a la missió

Ala pregària missionera d'aquest any, que es va celebrar el 7 d'agost al Santuari de la Mare de Déu del Toro, es va viure un moment molt especial: l'enviament de na Paula Preto, que el 31 d'agost va començar la seva experiència missionera a la República Dominicana fins al 31 d'octubre.

Es va demanar la intercessió de la Mare de Déu perquè l'acompanyi en aquest temps que segur que l'ajudarà a créixer

com a persona i que enfortirà la seva fe, dedicant el seu temps i la seva generositat a les persones més vulnerables. Com ens recorda el Papa Francesc, tots els cristians esteim cridats a aquesta missió universal, portant a tots l'alegria i l'esperança de l'Evangelí de Jesús.

Bisbat de Menorca

Bisbat de Menorca

Na Paula, un dia abans de partir a la República Dominicana

Efemèrides de la història del Santuari de la Mare de Déu del Toro

► 30 d'agost de 1953.

En aquest dia, diumenge, la diòcesi dóna inici a la ruta del que s'anomenarà Verge Peregrina del Toro. Es tractava d'una rèplica exacta de l'original, destinada a recórrer tots els predis i cases rurals del terme de Ciutadella. La peregrinació va acabar ruta municipal dia 1 d'octubre, dimecres, del mateix any, amb el retorn de la imatge al mateix punt del que havia partit: la catedral basílica.

Verge Peregrina del Toro

Dalt: Rebuda a ses Fonts Redones de Baix. Dreta: Son Morro (Ciutadella).

► 9 de maig de 1954. Diumenge. En el marc de la cerimònia litúrgica de la benedicció pontifical dels termes de Menorca, el bisbe Pasqual hi fa la solemne benedicció d'altres dues imatges de la Verge del Toro, reproduïdes per tal que facin la peregrinació pels camps dels arxiprestats de Maó i Alaior, de manera que l'experiència del 1953 en el terme de Ciutadella es feia extensiu a la resta de la geografia menorquina.

► 15 d'agost de 1956. Es fa una espectacular entronització d'una imatge de la Verge en el fons marí, a la boca del port de Ciutadella. En realitat, moltes rèpliques de la imatge es troben disseminades per diversos indrets dins i fora de l'illa. Dins: pati de Cal Bisbe (Ciutadella), carretera general, al seu pas per Ferreries, parròquies com Alaior, catedral de Menorca, torre del monestir de Santa Clara (Ciutadella), etc. Fora: Calvià (Mallorca) o Casa Balear de Còrdova (Argentina).

► 25 de gener de 1961. Al pati de Cal Bisbe, a Ciutadella, en temps de l'episcopat de Mns. Bartomeu Pasqual Marroig, es

fa l'acte de descoberta i inauguració d'una imatge de la Verge del Toro, en majòlica policromada, que roman exposada al pany de paret de la dreta, a la banda dels murs de la catedral, del dit pati del palau episcopal.

► 10 de febrer de 1961. El bisbe de Menorca, Mns. Pasqual Marroig, envia 350 estampes de la Verge del Toro, amb expressa dedicatòria i benedicció, als menorquins residents a la ciutat de Còrdova de la República Argentina.

► 6 de novembre de 1961. El Papa Joan XXIII proclama la Mare de Déu del Toro com a patrona principal de la diòcesi, juntament amb Sant Antoni, Abat, de gener. Atenia, així, una súplica diocesana del 18 d'octubre de 1961. S'hi designà per a la seva festa la data del 8 de maig de tots els anys.

► Estiu del 1970. Entra en servei l'obra de millora i asfaltat de la carretera que puja al santuari. Desapareix el secular camí de terra, aspre, estret i d'ascensió di-

fícil, a trams penosíssima.

► 1975. En temps del pontificat del bisbe Miquel Moncadas i Noguera entren les germanes franciscanes de la Misericòrdia, per tal de regir el santuari com a comunitat religiosa resident. Hi van romandre molts anys, fent-hi un devot i generós servei de gairebé quaranta anys ininterromputs. Però seran rellevades per les Filles de la Sagrada Família, amb entrada canònica el setembre de 2018, i que encara ara ocupen el santuari com a monges contemplatives i de clausura. La comunitat actual de monges prové de Barranquilla (Colòmbia), animades per qui era llavors el bisbe de Menorca, Mons. Francesc Conesa Ferrer.

Miquel Àngel Limón Pons

Benedicció dels Termes. Bisbe Miquel Moncades

1972